

İçindekiler

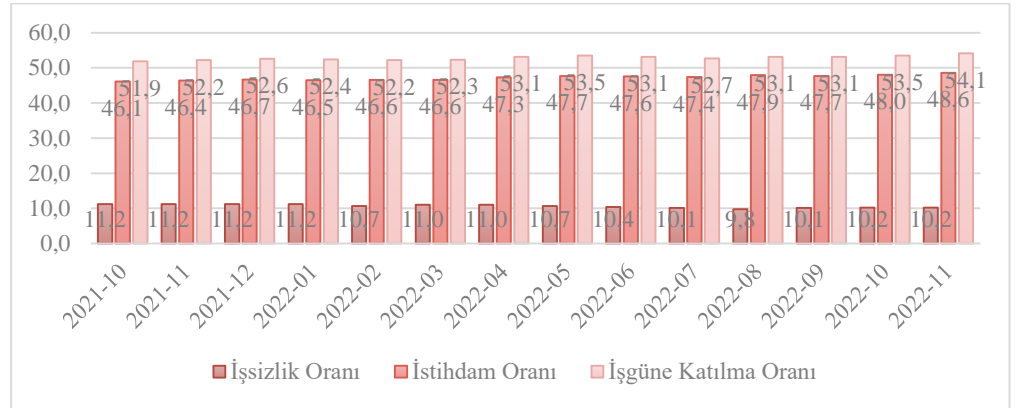
Ekonomik Araştırmalar	2
<i>Kasım Ayı İşgücü İstatistiklerine Göre İşsizlik Oranı %10,2 Seviyesinde Gerçekleşti</i>	2
<i>Sanayi Üretimi Yıllık %1,3 Azaldı</i>	2
<i>Aralık Ayında Ekonomik Güven Endeksi'nde İlimli Bir İyileşme Görüldü</i>	3
<i>TCMB Politika Faizini Sabit Tuttu</i>	4
<i>Reel Kesim Güven Endeksinde Azalış Devam Ediyor</i>	5
<i>2022 Yılı'nın Son Ayında Yıllık Enflasyon %64,27 Olarak Ölçüldü</i>	5
Kent, Yönetim ve Çevre Araştırmaları	7
<i>Kamuda Çalışan Sözleşmelilere Kadro Verilmesini Öngören Kanun Resmî Gazete'de</i>	7
<i>Sözleşmeli Sanatçıların Kadroya Alınması</i>	9
<i>Belediyelerdeki Sözleşmeli Personelin Ataması</i>	10
<i>AB'den Tarihi Karar: Diğer Ülkelere Atık Sevkiyatı Dönemi Geride Bırakılıyor</i>	10
<i>2022 Su Raporu: Küresel Isınma Su Döngüsünü Değiştiriyor</i>	11
<i>Meteorolojide 2022'nin "En"leri Belli Oldu</i>	13
<i>Türkiye'nin Arıcılık Haritası Oluşturuldu</i>	14
<i>Depozito Uygulama Sistemi 2024 Yılında Zorunlu Hale Getirilecek</i>	16
Uluslararası Araştırmalar	18
<i>Yeni Zelanda Başbakanı Jacinda Ardern İstifa Etti</i>	18
<i>Ukrayna Savaşı: Almanya'nın Ardından ABD'de Tank Sevkiyatı Kararı Aldı</i>	19
<i>İran Askeri Üssüne Drone Saldırısı Düzenlendi</i>	21
<i>Kudüs'teki Sinagog Saldırısının ardından Bölgede Tansiyon Arttı</i>	23
Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar	25
<i>Dünyada Yeni Yıl Kutlamaları</i>	25
<i>Türkiye'nin Nüfusu Arttı</i>	26
Güney Asya Araştırmaları	28
<i>2023 Bütçesi: Hindistan'da Kadınlar için İstisnai Vergi Uygulamaları Tartışılıyor</i>	28
<i>Taliban Şimdi De Erkek Doktora Gitmeyi Yasakladı</i>	29
<i>Pakistan Karanlığa Büründü: 220 Milyon Kişi Elektriksiz</i>	30
Bize Ulaşın	30
SAM Ekibi	31

Ekonomik Araştırmalar

Kasım Ayı İşgücü İstatistiklerine Göre İşsizlik Oranı %10,2 Seviyesinde Gerçekleşti

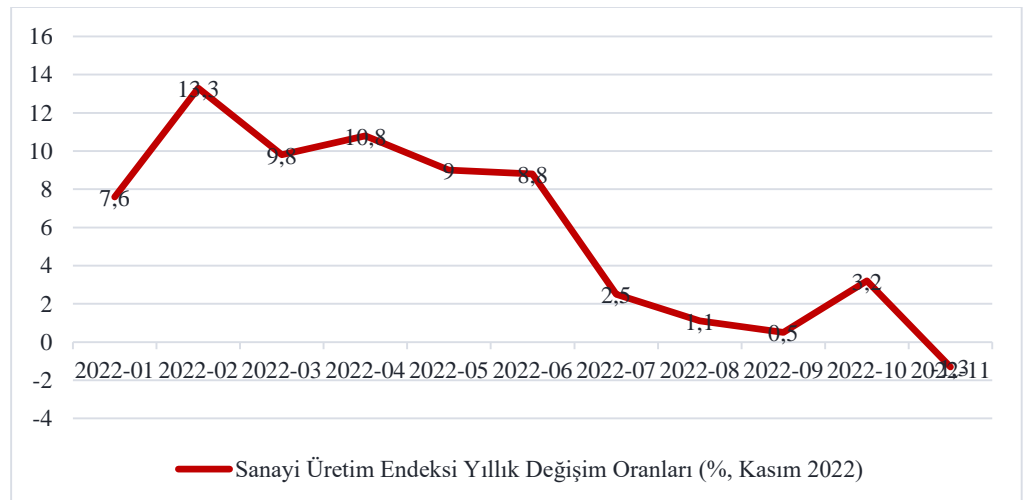
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Kasım ayına ilişkin işgücü istatistiklerini yayımladı. Buna göre 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre 23 bin kişi artış göstererek 3 milyon 576 bin kişi seviyesine ulaştı. İşsizlik oranı ise değişme göstermeyerek %10,2 olarak gerçekleşti. Erkeklerde işsizlik oranı %8,8 olarak ölçülürken kadınlarda ise bu oran %12,9 seviyesinde tahmin edildi.

TÜİK verilerine göre, istihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre 285 bin kişi artarak 31 milyon 574 bin kişi, istihdam oranı ise 0,4 puanlık artış ile %48,6 oldu. Erkeklerde bu oran %65,7 iken kadınlarda %31,7 olarak gerçekleşti. Diğer yandan işgücü 2022 yılı Kasım ayında bir önceki aya göre 308 bin kişi artarak 35 milyon 150 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,5 puanlık artış ile %54,1 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde %72,1 kadınlarda ise %36,4 seviyesinde hesaplandı.

Kaynak: TÜİK

Sanayi Üretimi Yıllık %1,3 Azaldı

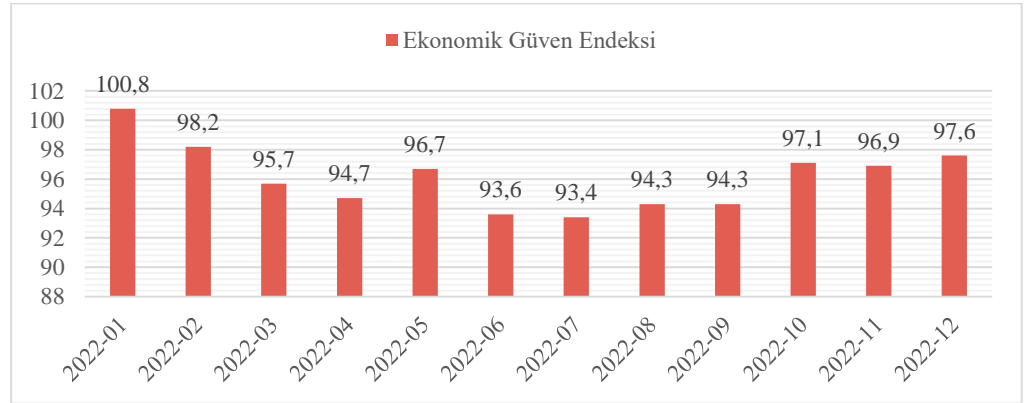
Kaynak: TÜİK

Ekonomik büyümenin önemli bir göstergesi olan sanayi üretim endeksine ait veriler TÜİK tarafından yayımlandı. Verilere göre sanayi üretim endeksi Kasım 2022’de yıllık bazda %1,3 azaldı. Aylık bazda bakıldığında, sanayi üretim endeksi 2022 yılının Kasım ayında bir önceki aya göre de ivme kaybetti. Aylık bazdaki azalış %1,1 olarak ölçüldü. Sanayinin alt sektörlerine bakıldığında, 2022 yılı Kasım ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %1,3, imalat sanayi sektörü endeksi %1,0 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %2,3 azaldı.

Aralık Ayında Ekonomik Güven Endeksi’nde İlimli Bir İyileşme Görüldü

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Aralık ayına ilişkin ekonomik güven endeksi istatistiklerini yayımladı. TÜİK verilerine göre ekonomik güven endeksi Kasım ayında 96,9 iken Aralık ayında %0,7 oranında artarak 97,6 seviyesine ulaştı.

Alt endekslere bakıldığında, bir önceki aya göre Aralık ayında reel kesim (imalat sanayi) güven endeksi %0,3 oranında artarak 101,6 değerine ulaştı. Benzer şekilde hizmet sektörü güven endeksi %1,7 oranında artarak 120,1 değerini aldı. Ayrıca bir önceki aya göre Aralık ayında perakende ticaret sektörü güven endeksi %4,5 oranında artarak 127,5 değerini, inşaat sektörü güven endeksi %1,2 oranında artarak 92,6 değerini aldı. Tüketici güven endeksi %1,3 oranında azalarak 75,6 değerini düşü.

Kaynak: TÜİK

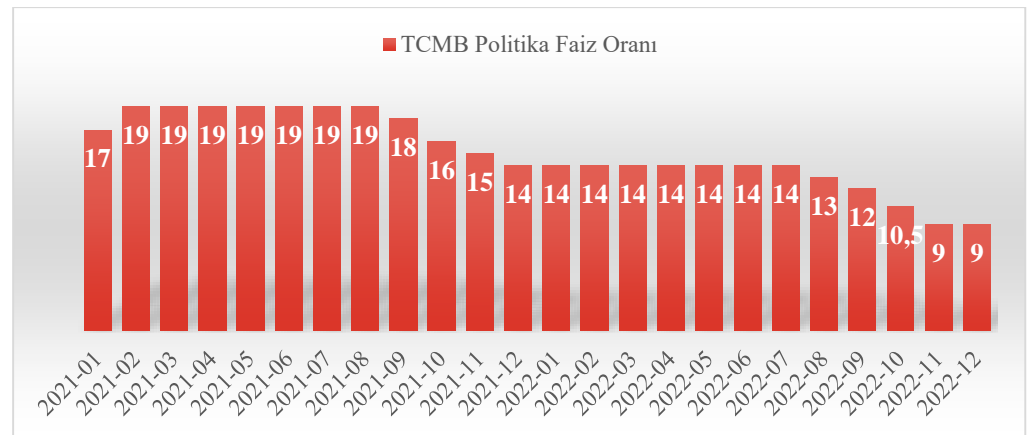
TCMB Politika Faizini Sabit Tuttu

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 22 Aralık 2022 tarihinde yılın on ikinci ve son Para Politikası Kurulu (Kurul) toplantısını gerçekleştirdi. Toplantıda Kurul, politika faizi olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının Kasım ayı seviyesi olan yüzde 9’da sabit tutulmasına karar verdi.

Açıklanan basın duyurusunda enflasyondaki yükselişin temel sebepleri olarak jeopolitik gelişmelerin neden olduğu enerji, gıda ve emtia fiyatlarındaki ivmelenme, beklentilerin bozulması, ekonomik temellerden kopuk fiyat oluşumları ve güçlü arz şokları olarak belirtildi.

TCMB'nin açıklamasında şu ifadeler yer aldı:

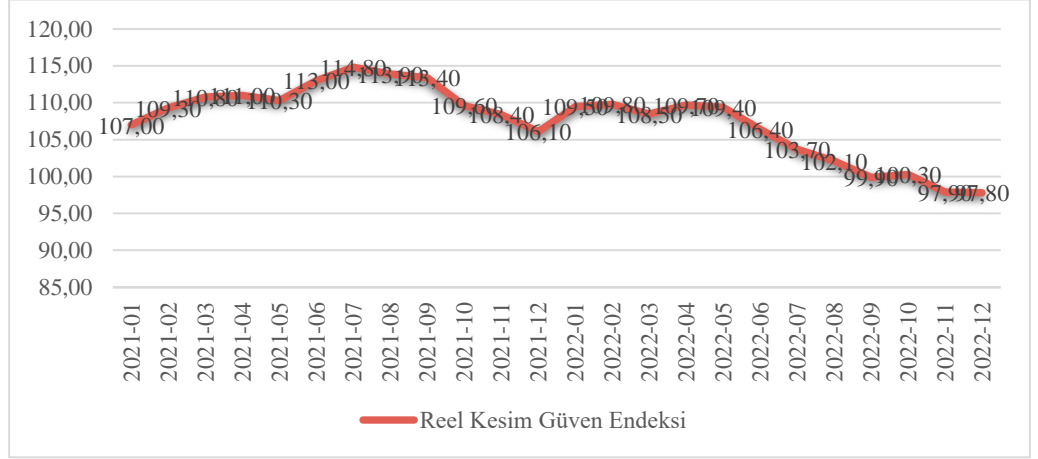
“Enflasyonda gözlenen yükselişte; jeopolitik gelişmelerin yol açtığı enerji maliyeti artışlarının gecikmeli ve dolaylı etkileri, ekonomik temellerden uzak fiyatlama oluşumlarının etkileri, küresel enerji, gıda ve tarımsal emtia fiyatlarındaki artışların oluşturduğu güçlü negatif arz şokları etkili olmuştur. Kurul, sürdürülebilir fiyat istikrarı ve finansal istikrarın güçlendirilmesi için atılan ve kararlılıkla uygulanan adımlar ile birlikte, küresel barış ortamının yeniden tesis edilmesiyle dezenflasyonist sürecin başlayacağını öngörmektedir. Azalan dış talebin toplam talep koşulları ve üretim üzerindeki etkileri yakından izlenmektedir. Küresel büyümeye yönelik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin daha da arttığı bir dönemde sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış trendinin sürdürülmesi ile arz ve yatırım kapasitesindeki yapısal kazanımların sürekliliği açısından finansal koşulların destekleyici olması kritik önem arz etmektedir. Bu çerçevede Kurul, politika faizinin sabit tutulmasına karar vermiştir. Kurul, mevcut politika faizinin küresel talebe ilişkin artan riskleri dikkate alarak yeterli düzeyde olduğunu değerlendirmiştir. Fiyat istikrarının sürdürülebilir bir şekilde kurumsallaşması amacıyla TCMB'nin tüm politika araçlarında kalıcı ve güçlendirilmiş liralışmayı teşvik eden geniş kapsamlı bir politika çerçevesi gözden geçirme süreci devam etmektedir. Değerlendirme süreçleri tamamlanan kredi, teminat ve likidite politika adımları para politikası aktarım mekanizmasının etkinliğinin güçlendirilmesi için kullanılmaya devam edilecektir..... TCMB, fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşıncaya kadar elindeki tüm araçları liralışma stratejisi çerçevesinde kararlılıkla kullanmaya devam edecektir.”

Kaynak: TCMB

Reel Kesim Güven Endeksinde Azalış Devam Ediyor

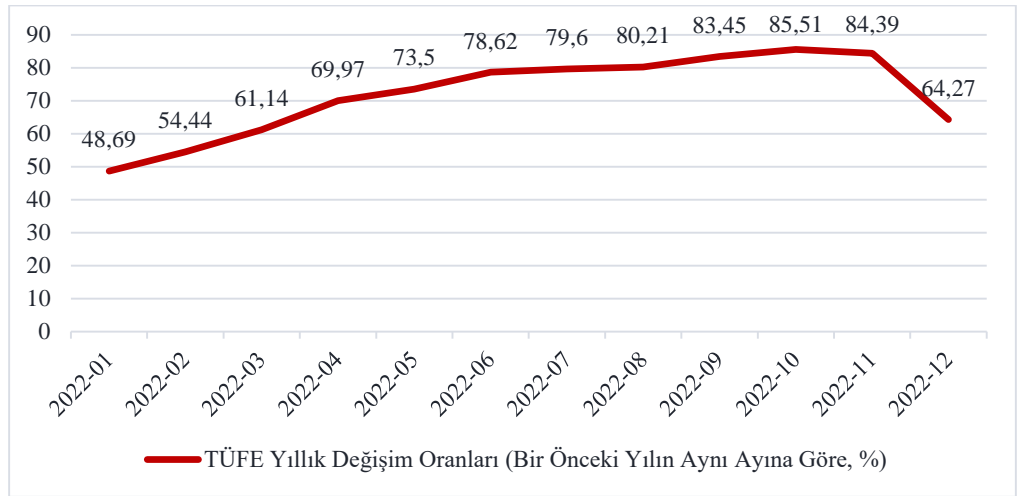
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Aralık ayına ilişkin reel kesim güven endeksi istatistiklerini yayımladı. Buna göre Kasım ayında 97,9 olan endeks Aralık ayında 97,8 olarak gerçekleşti. Böylece endeksteki düşüş Haziran ayından bu yana devam ederek en düşük seviyesine ulaştı.

Kaynak: TCMB

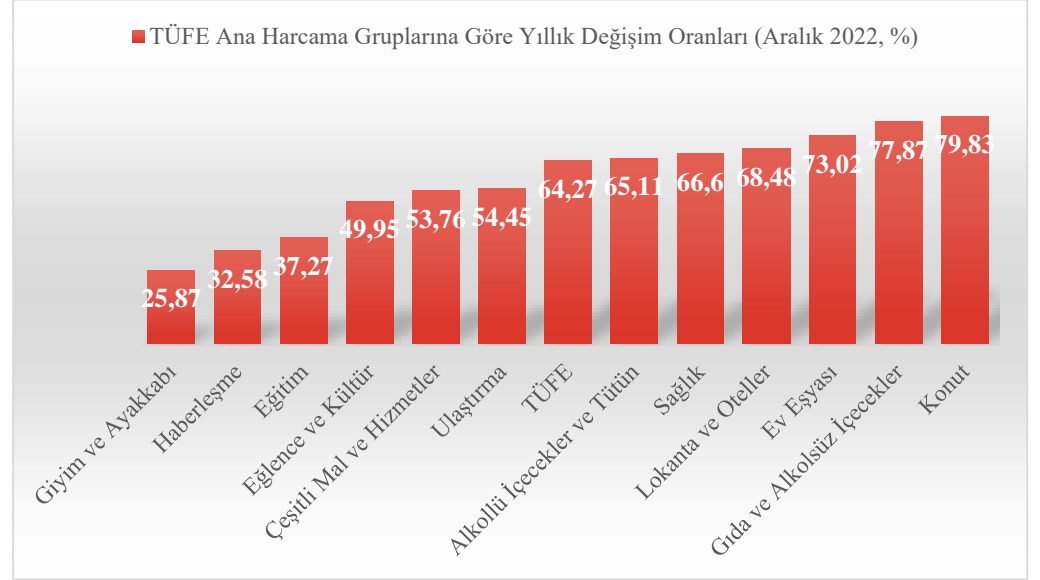
2022 Yılıın Son Ayında Yıllık Enflasyon %64,27 Olarak Ölçüldü

TÜİK 2022 Aralık ayına ilişkin Tüketici Fiyat Endeksi verileri yayımladı. Bu çerçevede TÜFE'deki (2003=100) değişim, 2022 yılı Aralık ayında bir önceki aya göre %1,18, bir önceki yılın aynı ayına göre %64,27 ve on iki aylık ortalamalara göre %72,31 olarak gerçekleşti.

Kaynak: TÜİK

Bir önceki yılın aynı ayına göre en az artış gösteren ana gruplar sırasıyla %25,87 ve 32,58 ile giyim ve ayakkabı ve haberleşme grupları olurken, bir önceki yılın aynı ayına göre artışın en yüksek olduğu ana gruplar ise sırasıyla %79,83 ve %77,87 ile konut ve gıda/alkolsüz içecekler grupları oldu.

Kaynak: TÜİK

Kamuda Çalışan Sözleşmelilere Kadro Verilmesini Öngören Kanun Resmî Gazete'de

Kamuda çalışan 458 bin 615 sözleşmeliye kadro verilmesini öngören Devlet Memurları Kanunu ve Bazı Kanunlar ile 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

26 Ocak 2023 PERŞEMBE

Resmî Gazete

Sayı : 32085

KANUN

DEVLET MEMURLARI KANUNU VE BAZI KANUNLAR İLE 663 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN

Kanun No. 7433

Kabul Tarihi: 19/1/2023

MADDE 1- 22/6/1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- 28/11/2022 tarihi itibarıyla Diyanet İşleri Başkanlığı taşra teşkilatında 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi kapsamında açıktan vekil imam-hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapmakta olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde müracaat edenler, geçerliliği devam eden kamu personeli seçme sınavından Başkanlıkça belirlenecek yeterli puanı almış olmaları ve Başkanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak sözlü ve/veya uygulamalı sınavda başarılı olmaları şartıyla, Başkanlıkça ilan edilecek yerlerde görevlendirilmek üzere imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlı memur kadrolarına atanırlar. Bu madde uyarınca memur kadrolarına atananların dört yıl süreyle başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamaz.

Bu madde kapsamında atama yapılacak kadrolar, başka bir işleme gerek kalmaksızın atama işleminin yapıldığı tarih itibarıyla ihdas edilerek kadro ve pozisyonlara ilişkin mevzuatın eki cetvellerin Başkanlığa ait bölümüne eklenmiş sayılır. İhdas edilen kadrolar, unvanı, sınıfı, adedi ve derecesi belirtilmek suretiyle atamanın yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde Kamu Personel Bilgi Sisteminin bulunduğu kuruma bildirilir.”

Kaynak: Resmi Gazete.

Kanuna göre, Diyanet İşleri Başkanlığının taşra teşkilatında açıktan vekil imam-hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapanlardan gerekli koşulları taşıyanlar, Başkanlıkça ilan edilecek yerlerde görevlendirilmek üzere imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlı memur kadrolarına atanabilecek. Açıktan vekil imam-hatip ve vekil müezzin-kayyım olarak görev yapanların unvanlı memur kadrosuna atanması için düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde müracaat etmesi, geçerliliği devam eden Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndan yeterli puanı alması, sözlü veya uygulamalı sınavda başarılı olması gerekecek.

Memur kadrolarına atananların 4 yıl süreyle başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamayacak. Yabancı uyrukluların, Milli Eğitim Bakanlığında norm kadro sonucu ortaya çıkan öğretmen ihtiyacının kadrolu öğretmen istihdamıyla kapatılamaması hallerinde öğretmenlerin, hizmetine kısmi zamanlı olarak ihtiyaç duyulacakların, Adli Tıp Müessesesi uzmanlarının, devlet konservatuarları sanatçı öğretim üyelerinin, İstanbul Belediyesi Konservatuarı sanatçıların, dış kuruluşlarda ve yurt dışı teşkilatlarında belirli bazı hizmetlerde çalıştırılacak personelin de zorunlu hallerde sözleşme ile istihdamları sağlanabilecek.

Sözleşmeli personel seçiminde uygulanacak sınav ile istisnaları, bunlara ödenebilecek ücretlerin üst sınırları ile verilecek iş sonu tazminatı miktarı, kullanılacak izinler, pozisyon unvan ve nitelikleri, sözleşme fesih halleri, pozisyonların iptali, istihdama dair hususlar ile yurt dışı teşkilatlarında istihdam edilecek personel için ayrıca olmak üzere sözleşme esas ve usuller Cumhurbaşkanınca belirlenecek.

Yurt dışı teşkilatlarında bu fıkra kapsamında istihdam edilecek sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi süreleri, zorunlu hallerde mali yılla sınırlı olma şartı aranmaksızın Cumhurbaşkanınca belirlenecek. Bu şekilde istihdam edilenler, hizmet sözleşmesi esaslarına aykırı hareket etmesi nedeniyle kurumlarınca sözleşmelerinin feshedilmesi veya sözleşme dönemi içerisinde Cumhurbaşkanı kararı ile belirlenen istisnalar hariç sözleşmeyi tek taraflı feshetmeleri halinde fesih tarihinden, sözleşmeyi yenilememeleri halinde sözleşmenin bitiminden 1 yıl geçmedikçe kurumların sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilemeyecek.

Devlet Memurları Kanunu'na tabi kamu idarelerinde Cumhurbaşkanınca belirlenecek pozisyon unvanlarında çalıştırılmak üzere işin geçici olması şartı aranmaksızın sözleşmeli personel istihdam edilebilecek. Bu kapsamda istihdam edilen sözleşmeli personelden aynı kurumda 3 yıllık çalışma süresini tamamlayanlar, bu sürenin bitiminden itibaren 30 gün içinde talepte bulunmaları halinde buldukları yerde aynı unvanlı memur kadrolarına atacak.

Buldukları pozisyon unvanı ile aynı unvanlı memur kadrosu bulunmayanların atanacağı kadrolar Cumhurbaşkanınca belirlenecek. Bu personel can güvenliği ve sağlık sebepleri hariç olmak üzere 3 yıl süreyle başka bir yere atanamayacak. Memur kadrolarına atananlar, aynı yerde en az 1 yıl daha görev yapacak.

Bu kapsamda memur kadrolarına atananların, sözleşmeli personel pozisyonlarında geçirdikleri hizmet süreleri, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceleri aşmamak kaydıyla kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilecek.

Memur kadrolarına atananlar, atandıkları kadronun mali ve sosyal haklarına göreve başladığı tarihi takip eden ay başından itibaren hak kazanacak ve önceki pozisyonlarında aldıkları mali ve sosyal haklar hakkında herhangi bir mahsuplaşma yapılmayacak. Bu kapsamda memur kadrolarına atananlara iş sonu tazminatı ödenmeyecek.

Yasayla 1 yıldan az süreli, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışanlar ile yükseköğretim kurumlarının araştırma-geliştirme projelerinde proje süreleriyle sınırlı olarak çalışanlar hariç olmak üzere, Devlet Memurları Kanunu'nun 4B ve bazı kanun ve kanun hükmünde

kararnameler kapsamındaki sözleşmeli personel ile mahalli idarelerde görev yapan sözleşmeli personelin, kanunun yürürlük tarihinden itibaren 30 gün içinde yazılı olarak başvurmaları halinde memur kadrolarına atanmaları gerçekleştirilecek.

Mahalli idarelerde kadroya geçirilen personel, sadece mahalli idareler arasında naklen atanabilecek.

4B kapsamındaki sözleşmeli personel ile kurumların özel mevzuat hükümleri kapsamında istihdam edilen sözleşmeli personelden memur kadrolarına atanmalar, sözleşmeli personel olarak geçen süreler dahil olmak üzere 4 yıl süreyle başka bir yere atanamayacak. Dört yıllık sürede, memur kadrosuna atanmadan önce tabi oldukları mevzuata göre yer değiştirme hakkına sahip olanların görev yerleri, söz konusu mevzuatta yer alan süre, usul ve şartlarla değiştirilebilecek.

28 Kasım 2022'den önce sözleşmeli personel kapsamında çalışanlar memur kadrosuna geçebilecek.

Devlet Memurları Kanunu'na göre 4B kapsamında sözleşmeli personel pozisyonlarında çalışanlardan bazıları pozisyonlarının vizeli olduğu teşkilat ve birime, bazıları ise Cumhurbaşkanınca belirlenen memur kadrolarına alınacak.

İl özel idaresi, belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerinde çalışan, genel şartları taşıyanlar sözleşmeli personel olarak çalıştırılmalarına esas alınan memur kadrosuna geçirilecek.

Yazılı olarak 30 gün içinde başvurusunu yapanlar, bu madde yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 60 gün içinde kurumlarınca atanacak.

Kanuna göre, 28 Kasım 2022'de askerlik, doğum, evlat edinme, görevlendirme, ücretsiz izin gibi nedenlerle görevlerinde bulunmayanlardan ilgili mevzuatına göre yeniden hizmete alınma şartlarını kaybetmemiş olanlar da düzenlemeden yararlanacak. Bu kişiler için başvuru ve atanmaya ilişkin süreler yeniden hizmete alındıkları tarihten itibaren başlayacak.

Sözleşmeli Sanatçıların Kadroya Alınması

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ile Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde sürekli görev yapan sözleşmeli sanatçılar ile bunlarla aynı veya benzer görevleri yerine getiren 4B kapsamında farklı mali ve sosyal haklara sahip olarak 1 yıldan az süreli ve mevsimlik hizmetler kapsamında istihdam edilen sözleşmeli personel de sürekli görev yapan sanatçılarla aynı statüye getiriliyor.

Buna göre yapılacak atamalarda kurumların boş pozisyonları kullanılacak. Yeterli sayıda boş pozisyon bulunmaması halinde atama yapılmasıyla birlikte pozisyon ihdas edilmiş sayılacak. Bu şekilde yapılan atamalar, atama işlemini takip eden 1 ay içinde unvanı, adedi, teşkilatı ve birimi belirtilmek suretiyle Kamu Personel Bilgi Sistemi'nin bulunduğu kuruma bildirilecek. Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkili olacak.

Belediyelerdeki Sözleşmeli Personelin Ataması

Mahalli idarelerde çalışan sözleşmeli personelin atanması KPSS ile yapılacak. Buna göre sözleşmeli personelin işe alınması memur kadrolarına ilk defa alınma usulüne tabi olacak. Sözleşmeli personelden 3 yıllık çalışma süresini tamamlayanlar talepleri halinde sözleşmeli personel olarak çalıştırılmalarına esas alınan memur kadrolarına atanacak. Bu kapsamda memur kadrolarına atanmaların 1 yıl süreyle diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamayacak. Bunların sözleşmeli personel pozisyonlarında geçirdikleri hizmet süreleri, öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceleri aşmamak kaydıyla kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilecek.

Sağlık Bakanlığı teşkilatında açıktan vekil ebe ve hemşire olarak görev yapanların kadroya alınması da sağlanıyor. Buna göre açıktan vekil ebe ve hemşire olarak görev yapan ve kanundaki genel şartları taşıyanlar düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde müracaat etmeleri halinde, Bakanlık tarafından ebe ve hemşire kadrolarına atanacaklar. Bu madde uyarınca memur kadrolarına atanmaların 4 yıl süreyle başka kamu kurum ve kuruluşlarına nakli yapılamayacak.

AB'den Tarihi Karar: Diğer Ülkelere Atık Sevkiyatı Dönemi Geride Bırakılıyor

Avrupa Parlamentosu'nun onayladığı alt komisyon raporu, plastik atıkların OECD üyesi olmayan ülkelere ihracatı yasaklanmasını ve dört yıl içinde de OECD ülkelerine ihracatını kademeli olarak durdurulmasını hedefliyor.

Avrupa Parlamentosu (AP), atık sevkiyatları için Avrupa Birliği (AB) prosedürlerini ve kontrol önlemlerini revize edecek yeni bir yasaya ilişkin alt komisyon raporunu kabul etti. Parlamento, bu aşamadan sonra AB ülkeleriyle müzakereler yapacak ve raporda ülkelerin taleplerine göre bazı düzenlemeler yapıldıktan sonra süreç Komisyon'a sevk edilecek. Avrupa Parlamentosu Çevre Komitesi (ENVI), 1 Aralık 2022'de plastik atık ihracatının düzenlenmesi ve AB içi plastik atık sevkiyatının daha güçlü korunması lehinde oy kullanmıştı.

Bugün AP Genel Kurulu'nda oylanan rapor ile AB'nin tehlikeli olmayan atıkları geri dönüştürülmek üzere yalnızca rızası bulunan ve atıkları sürdürülebilir şekilde yönetebildiğini gösteren Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) üyesi olmayan ülkelere gönderilmesi, Türkiye gibi OECD üyesi ülkelerin ise AB'den gönderilen atıklara ilişkin yakın takibe alınması amaçlanıyor.

Kaynak: <https://yesilgazete.org/https-yesilgazete-org-ab-diger-ulkelere-atik-sevkiyati-donemini-geride-birakmaya-hazirlaniyor/>.

Düzenlenen mevzuatla, AB'nin dögüsel ve sıfır kirlilik ekonomisi hedeflerine ulaşmak için atığın sağladığı fırsatlardan tam olarak yararlanırken çevrenin ve insan sağlığının daha etkin bir şekilde korunması hedefleniyor. Parlamentoda kabul edilen alt komisyon raporunda kullanılmış mallar ve atıklar arasında net bir ayırım yapılıyor ve atıkların sınıflandırılmasında tek tip kriterler geliştirileceği belirtiliyordu. Yeni kurallara göre, AB içi pazarda bilgi ve belge alışverişinin de dijitalleşmesi öngörülüyor. Tehlikeli olmayan atıkların geri dönüşüm için ihraç edilmesine ise yalnızca rıza gösteren ve bu atığı sürdürülebilir bir şekilde işleme kapasitesini gösteren OECD üyesi olmayan ülkelere izin verilecek. Parlamento, ayrıca plastik atıkların OECD üyesi olmayan ülkelere ihracatını yasaklamayı ve dört yıl içinde OECD ülkelerine ihracatını kademeli olarak durdurmayı hedefliyor.

2022 Su Raporu: Küresel Isınma Su Dögüsünü Değıştiriyor

Global Water Monitor'un son raporuna göre; küresel ısınma gezegen genelinde su dögüsünü değıştirdi. Aynı zamanda ani kuraklık gibi olayların gelecek yıllarda daha sık gerçekleşeceği konusunda uyarılarda bulunuldu.

Avustralya Ulusal Üniversitesi'ndeki (ANU) araştırmacılar tarafından yönetilen Küresel Su İzleme Konsorsiyumu'na dün yayınlanan ve ilk örneği olarak değerlendirilen bir rapora göre, üst üste üçüncü LaNiña yılı Amerika'daki mevcut kuraklıkları artırırken, Asya ve Okyanusya'nın bazı bölgelerinde sellere neden oldu. İklim ve su kaynakları hakkında hızlı ve küresel bilgi sağlama hedefine sahip birkaç kamu, özel araştırma ve geliştirme kuruluşunun ortak girişimi olan Global Water Monitor'da yayınlanan '2022 Özet Raporu'yla araştırmacılar, 2022'de yaşanan aşırı hava olaylarına ilişkin değerlendirmeler sunarken 2023 için de öngörüler ortaya koydu. Rapor, küresel ısınmanın gezegen genelinde su döngüsünü değiştirdiğini gözler önüne serdi. Aynı zamanda ani kuraklık gibi olayların gelecek yıllarda daha sık gerçekleşeceği konusunda uyarılarda bulunuldu.

Kaynak: <https://yesilgazete.org/2022-su-raporu-kuresel-isinma-su-dongusunu-degistiriyor/>.

Rapora göre; bazı ülkelerdeki kuru ve sıcak koşullara rağmen, yıllık ortalama taban suyu içeriği hiçbir ülkede alışılmadık derecede düşük değildi. En kurak koşullar Arjantin, Peru, Tunus ve Somali'de yaşandı. Buna göre Türkiye'nin de içerisinde olduğu 33 ülkede olağandışı ıslak toprak koşulları meydana geldi: Afrika'da on ülke, güney ve güneydoğu Asya'da sekiz ülke (Hindistan, Bangladeş, Tayland, Vietnam ve Endonezya dahil), altı Karayip ülkesi, Türkiye ve başka yerlerde bulunan altı küçük ülke ve bölge.

Rapor 2022'de karadaki hava sıcaklığının uzun vadeli ısınma eğilimini izlediğini, hava neminin ise azaldığını gösteriyor. Profesör Van Dijk, "Bu, doğanın, ekinlerin ve insanların sağlıklı kalmak için daha fazla suya ihtiyaç duyacağı anlamına geliyor, bu da sorunu daha da artırıyor" diyor ve şunları aktarıyor:

"Bu sıcak dalgalarını ve ani kuraklıkları giderek daha fazla göreceğimiz güvenli bir tahmin. Küresel ısınmanın buzullar ve soğuk bölgelerdeki su döngüsü

üzerindeki etkisine dair kanıtlar da görüyoruz ve aslında eriyen buzulların Pakistan'daki sellerde payı oldu. Buzullar yok olana kadar bu devam edecek.”

2022'de en dikkat çeken olaylardan biri, arka arkaya üçüncü La Niña yılının yaşanıyor olmasıydı. Bu, Avustralya'da sellere neden oldu, ancak aynı zamanda Amerika Birleşik Devletleri'nin batısında ve Güney Amerika'nın bazı bölgelerinde kuraklık koşullarını derinleştirdi. Profesör Van Dijk, “Jüri, bu üç La Niña yılının istatistiksel olarak bir şans eseri mi yoksa daha uğursuz bir şeyin ilk işaretleri mi olduğu konusunda hâlâ kararsız” diyor. Van Dijk, La Niña veya El Niño'nun daha uzun süre kalması durumunda daha da kötü ve uzun süren kuraklıklara neden olacağına ve bunu takiben de daha şiddetli sellerle birlikte daha fazla soruna sebep olacağına dikkat çekiyor.

Meteorolojide 2022'nin "En"leri Belli Oldu

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü il ve ilçelerin meteorolojik parametrelerini gösteren 2 bin 57 gözlem istasyonundan aldığı verileri değerlendirerek, en yüksek sıcaklık, en düşük sıcaklık, en yağışlı ve rüzgârın en hızlı estiği iller kapsamında, 2022'deki meteorolojik uç değerlerini yayımladı.

Kaynak: <https://www.csb.gov.tr/meteorolojide-2022nin-enleri-belli-oldu-bakanlik-faaliyetleri-37385>

- Meteorolojik verilerden derlenen bilgilere göre, 2022'nin en sıcak günü, 15 Temmuz'da Şırnak Silopi'de yaşandı. Silopi'de hava sıcaklığı 47,9 derece ölçüldü. En yüksek ikinci sıcaklık değeri, 10 Temmuz'da 47,7 derece ile Şanlıurfa Ceylanpınar, üçüncü en yüksek sıcaklık değeri ise 5 Ağustos'ta Şırnak Cizre'de 47,4 derece olarak kaydedildi. İl merkezlerinde ölçülen en yüksek sıcaklık ise Diyarbakır'da 5 Ağustos'ta yaşandı ve sıcaklık değeri 43,5 derece olarak verilere yansdı.
- 2021 yılının en soğuk günü olan 18 Ocak'ta Van'ın Özalp ilçesinde termometreler eksi 34,4 dereceyi gösterdi. İkinci en düşük sıcaklık

değeri ise aynı gün eksi 33,8 derece ile Van Çaldıran'da ve Ağrı Taşlıçay'da ise eksi 33,7 derece olarak kayda geçti. İl merkezlerinde ölçülen en düşük sıcaklık verisi ise Kars'ta 22 Ocak'ta eksi 26,4 derece olarak ölçüldü.

- 2022'de kaydedilen günlük en yüksek toplam yağış miktarı Mersin Gülnar Konur köyünde kaydedildi ve 29 Ocak'ta metrekaresine 451,9 kilogram yağış düştü. İkinci en yüksek yağış miktarı 12 Mart'ta metrekaresine 388,8 kilogram ile Samsun Ladik Akdağ Kayak Merkezi istasyonunda ölçüldü. Üçüncü en yüksek yağış ise Adana Saimbeyli Halilbeyli köyünde 15 Mart'ta metrekaresine 383,5 kilogram olarak verilere yansdı. İl merkezi olarak ise 5 Ağustos'ta Rize'de metrekaresine 140,7 kilogram yağış düştüğü kayıtlara geçti.
- En yüksek kar kalınlığı 3 Mart'ta Kartalkaya Kayak Merkezi'nde 235 santimetre, ikinci en yüksek kar kalınlığı 14 Mart'ta Rize İkizdere Ovit Yaylası'nda 226 santimetre, üçüncü en yüksek kar kalınlığı ise Aşkale Kop Dağı'nda 221 santimetre ölçüldü. İl merkezleri içinde ise en yüksek kar yüksekliği 24 Mart'ta Bitlis'te 227 santimetre olarak verilere yansdı.
- 2021 yılının rüzgâr ölçümleri de verilere yansdı. Rüzgârın en hızlı estiği gün olan 2 Ağustos'ta Niğde Ulukışla Bolkar Dağı'nda rüzgâr saatte 175,3 kilometre saat olarak ölçüldü. İkinci en yüksek rüzgâr hızı ise 18 Nisan'da Kayseri Talas Ali Dağı ve 29 Haziran'da Bilecik Söğüt'te saatte 172,8 kilometre saat kaydedildi. İl merkezlerinde ise en yüksek rüzgâr ölçüm kaydı 19 Ocak'ta saatte 101,9 kilometre ile Batman'da ölçüldü.
- Deniz suyu sıcaklıklarında ise en yüksek sıcaklık 5 Ağustos'ta Antalya Konyaaltı Yeni Liman Feneri'nde 32,9 derece, en düşük sıcaklık ise Trabzon Limanı Ana Mendirek Feneri'nde 14 Ocak'ta 1,9 derece oldu.

Türkiye'nin Arıcılık Haritası Oluşturuldu

Tarım ve Orman Bakanlığının arıcılıkla ilgili veri ve istatistiki bilgilerin yanı sıra sektörün potansiyelini ortaya çıkaracak envanterleri tek çatı altında toplayan "Türkiye'nin Arıcılık Haritası" internet portalı, alanda faaliyet gösteren kişi ve kuruluşların yanı sıra vatandaşların kullanımına sunulmuştur. Bakanlığın Hayvancılık Genel Müdürlüğü (HAYGEM) tarafından yürütülen, Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğüne geliştirilen harita sayesinde arıcılıkla ilgili birçok veri ve istatistiki bilgi tek yerde toplanmıştır. Tüm internet kullanıcılarının erişimine açık olan Türkiye Arıcılık Haritası'nın gelecekte Tarım Cebimde uygulamasına uyarlanmasıyla vatandaşların siteyi daha kolay ve rahat kullanmaları hedeflenmektedir.

Kaynak: <https://www.tarimorman.gov.tr/Haber/5669/Turkiyenin-Aricilik-Haritasi-Olusturuldu>

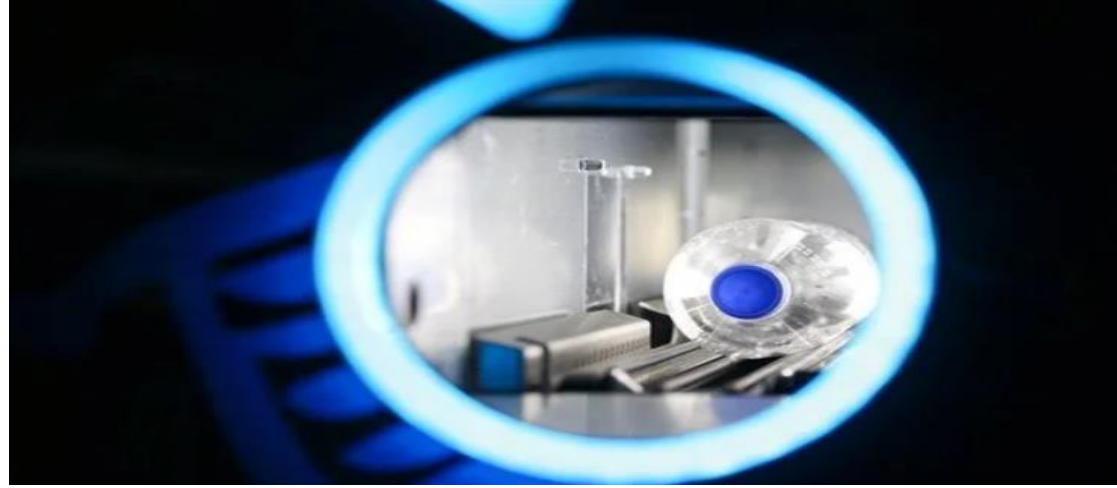
Harita, Türkiye'nin geneli ve illere göre ayrı ayrı hazırlanmış, renk skalası ile belirtilmiş üretici ve kovan sayısı, bal üretimi ve kovan başı bal verimi, ülke genelinde üretimi yapılan bal çeşitleri ve bu balların illere göre dağılımı, illerde en çok üretimi yapılan bal çeşitleri, tescil edilmiş coğrafi işaretli ballar, damızlık ana arı üreten iller ve kapasiteleri, damızlık ana arıların ırk özellikleri ve tescilleri ve bombus arısı üreten iller ve kapasiteleri gibi bilgileri içermektedir. Haritaya, "bal ormanları" çalışmasının entegre süreci de devam etmektedir. Ayrıca ileride haritaya il/ilçe bazlı flora bilgileri içeren dosyaların eklenmesi ve kullanıcılar tarafından gelecek görüş ve önerilerin harita güncellemelerinde değerlendirilmesi öngörülmektedir. Siteye, "<https://balharitasi.tarimorman.gov.tr/>" adresinden ulaşılabilir. Sitede yer alan bilgilere göre, Türkiye'de, Pervari'den Anzer'e, Zara'dan Geven'e coğrafi işaret almış 25 tescilli bal bulunmaktadır.

- Lavantadan, pamuğa, narenciyeden anasona kadar ticarete konu 24 çeşit bal, Türkiye'nin çeşitli illerinde üretilmektedir.
- 81 ilinin tümünde bal üretimi yapılan Türkiye'de, toplam 8 milyon 733 bin kovan bulunmaktadır. Muğla 949 bin 267 kovanla ilk sırada yer alırken, bu ili 604 bin 213 kovanla Ordu, 481 bin 878 kovanla Adana, 335 bin 686 kovanla Antalya ve 303 bin 120 kovanla Mersin izlemektedir.
- Kovan başına en fazla verim 25,6 kilogramla Adana'da alınırken, bu ili 24,2 kilogramla Çanakkale, 21,3 kilogramla Sivas, 18,8 kilogramla Ordu ve 16,3 kilogramla Aksaray takip etmektedir.
- En fazla bal üretimi yapılan il 12,3 bin tonla yine Adana iken, Ordu, Sivas, Muğla ve Aydın bu alanda öne çıkan iller olarak dikkati çekmektedir.

- En fazla işletme sayısı bulunan iller ise Muğla, Sivas, Rize, Ordu ve Antalya olarak sıralanmaktadır.
- Damızlık ana arı üreten illerin başında 10 bin 800 adet kapasiteyle Ardahan gelmekte, ardından 8 bin adetle Ankara ve 5 bin 400 adetle Çorum gelmektedir. Bakanlıkça tescil edilen ırklar arasında ise Kafkas ve Anadolu Arısı ırkının yanı sıra Efe, Gökçeada, Trakya, Hatay ve Yığılca Bal Arı Ekotipi bulunmaktadır.

Depozito Uygulama Sistemi 2024 Yılında Zorunlu Hale Getirilecek

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum, tek kullanımlık içecek ambalajlarının dönüştürülerek ekonomiye kazandırılması için hazırlanan Depozito Yönetim Sistemini, 2023 yılı içerisinde tamamlayıp, 2024 itibarıyla da zorunlu hale getireceklerini bildirdi. Bakan Kurum, depozito yönetim sistemine ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Depozito yönetim sistemine geçileceğini aktaran Kurum, "Bu yıl itibarıyla 2 bin depozito iade makinesi, 5 bin depozito toplama noktasıyla, en az 7 bin noktada hizmet vereceğiz. Ürünlerimizin barkodlu şekliyle ihale süreçlerini başlattık, inşallah bu yıl içerisinde tüm bu sistemi tamamlayacağız ve 2024 yılı itibarıyla da zorunlu hale getireceğiz." dedi.

Kaynak: https://www.ntv.com.tr/ntvpara/2024te-zorunlu-hale-getirilecek-depozito-uygulama-sistemi-geliyor.jL_phQf1UUGOYr4Pbx0kXg

Türkiye'de yıllık yaklaşık 50 milyar tek kullanımlık içecek ambalajı piyasaya sürülmektedir. Bunların çevre sorunu olmaktan çıkması ve dönüştürülerek ekonomiye kazandırılması için hazırlanan Depozito Yönetim Sistemi'nin işleyişi Türkiye Çevre Ajansı tarafından gerçekleştirilecektir. Bakanlıkça belirlenen belirli bir depozito bedeli alınacak, bu bedel ürünlerin kullanılması

sonrasında iade edilecek ve depozito bedeli geri ödenecektir. Vatandaş ürünün fiyatı dışında ödenen bedeli geri alabilmek için sistemin belirlediği market veya diğer toplama noktalarına yönlendirilecek, depozito bedelini geri alabilmek için atığı iade edecektir. İade bedeli alışveriş puanı olacak ve bu puanlar ya karta ya da telefon uygulamasına yüklenerek, vatandaşların alışverişlerinde kullanabilmeleri sağlanacaktır.

Türkiye genelinde bu yıl itibarıyla kademeli olarak işlemeye başlayacak sistem, 2023'ün sonuna kadar tüm il ve ilçelerde yaygınlaştırılacaktır. Depozito Yönetim Sisteminin hayata geçmesiyle ilk etapta 20 milyar şişe geri dönüşüme kazandırılarak, 37 bin ton sera gazı emisyonu azaltılmış, 1,3 milyar kilowatsaat enerji, 3,6 milyon varil petrolden tasarruf sağlanmış olacaktır. Ayrıca 20 yılda ekonomiye 100 milyar kazanç, 20 bin vatandaşa da yeni istihdam alanları açılabilecektir. Sıfır Atık Projesi'nde pilot bölge seçilen Kızılcahamam, depozito yönetim sistemi için de pilot ilçe seçilmiştir. İlçede bugüne kadar 25 bin 500 kişi evlerinde ziyaret edilerek, atıkların dönüşümünün nasıl yapılacağı anlatılmıştır. Bakan Kurum, Kızılcahamam'da ilçe halkının geri dönüştürülebilir ürünlerini, depozito noktalarındaki makinalara iade ettiklerini, böylece bir yandan gelir sağladıklarını diğer yandan da üretim ve istihdama katkıda bulduklarını ifade etmiştir.

Uluslararası Araştırmalar

Yeni Zelanda Başbakanı Jacinda Ardern İstifa Etti

2017 yılında 37 yaşında iken Başbakan seçilerek dünyanın en geç kadın hükümet başkanı olan Ardern, şubat ayında görevi bırakacağını açıkladı. Ardern, beklenmedik istifasının gerekçesi olarak “görevi sürdürmek için yeterli gücünün kalmaması ve zorlayıcı geçen 6 yılın kötü etkilerini” gösterdi. 7 Şubat’a kadar hem başbakanlığı hem de İşçi Partisi liderliğini devretmesi gereken Ardern, partisini de 14 Ekim’de yapılacak genel seçimler öncesi güç bir durumla karşı karşıya bırakmış görünüyor. İşçi Partisi’nin 2023 yılındaki ilk toplantısında istifasını açıklayan Ardern “Ayrılıyorum çünkü böylesine ayrıcalıklı bir rolle sorumluluk gelir -ne zaman liderlik edecek doğru kişi olduğunuzu ve ne zaman olmadığınızı bilme sorumluluğu- bu işin ne gerektirdiğini biliyorum. Ve artık hakkını vermeye yetecek kadar gücümün olmadığını biliyorum. Bu kadar basit” açıklamasını yaptı. Genel seçimlere kadar milletvekilliğine devam edecek olan Ardern, “Ben insanım, politikacılar da insan. Elimizden geldiğinde elimizden gelenin fazlasını veriyoruz” ifadelerini kullandı. Liderliğini yaptığı Yeni Zelanda İşçi Partisi ile 2020 yılında yapılan genel seçimlerde kazandığı %49,15’lik oy oranıyla tek başına hükümet kurma yetkisine sahip olan (1996’dan bu yana ilk) Ardern’in, Pandemi, Chirstburch Cami Saldırıları ve White Island volkan patlaması gibi yoğun politik gündem nedeniyle yorulmuş olabileceği düşünülmekte. Muhalefetin, çocuk yoksulluğun azaltılmasında -Ardern’in ana seçim vaatlerinden biri- başarısız olunduğu noktasındaki yoğun baskısı ve aşırı karşıtlarının tehdit noktasına ulaşan baskısı bir diğer önemli hususlar olarak kabul edilmektedir.

Ardern’in ardından parti içinden aday gösterilen Charles Hepkins, 25 Ocak’ta yemin ederek ülkesinin yeni başbakanı oldu. Görevin, hayatının en büyük ayrıcalığı ve sorumluluğu olduğunu vurgulayan Hepkins “Önümdeki görevler için enerjik ve heyecanlıyım” ifadelerini kullandı. Enerji vurgulu mesajları, yeni görevine başlayan bir lider için şaşırılmayacak bir durum olsa da Hepkins’in asıl hedefi selefinin seçmen nezdinde zedelemiş olduğu parti imajını kurtarmak olabilir. Zira son yapılan anketlerde İşçi Partisi, muhalefetteki Yeni Zelanda Ulusal Partisi’nin gerisine düşmüş görünmekte.

Ardern’in istifası bir kez daha çağın hastalığı olarak tarif edilen “tükenmişliği” gündeme getirdi. Her ne kadar Ardern, direk olarak tükenmişliği sebep olarak göstermese de mesajları ile tarif etti. Son yılların en önemli fenomenlerinden biri olarak karşımıza çıkan tükenmişlik, 2019 yılında Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından da “mesleki bir fenomen” olarak kabul edildi. Kaygı, depresyon ve tükenmişliğin halk arasında sıklıkla benzetildiğini ifade eden uzmanlar, hastalıklar arasındaki farklara yoğunlaşılması ile sağlıklı bir tedavi sürecinin oluşturulabileceğini ifade ediyorlar.

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/cj5mvlq8p6o>.

Ukrayna Savaşı: Almanya'nın Ardından ABD'de Tank Sevkiyatı Kararı Aldı

25 Ocak'ta Alman Şansölyesi Olaf Scholz, 14 tane Leopard 2 tankını Ukrayna'ya göndereceğini açıkladı. Esasında Alman hükümeti uzun bir süredir Polonya tarafından yoğun bir baskı ile karşı karşıya kalmıştır. Kiev yönetiminin ricası üzerine sahip olduğu Alman yapımı Leopard tanklarını devretmek için Almanya'nın onayını bekleyen Polonya'nın yoğun siyasi baskıları sonuç vermiş görünüyor. Polonya Savunma Bakanı Mariusz Blazczak "Almanlar, Leopard 2 tanklarının Ukrayna'ya devrine ilişkin onay talebimizi çoktan aldı. Alman tarafını da tanklarla Ukrayna'yı destekleyen ülkeler koalisyonuna davet ediyorum. Bu bizim ortak davamız çünkü mesele tüm Avrupa'nın güvenliği" ifadeleri ile Berlin yönetimi işaret etmişti. Almanya'nın tank sevkiyatının önündeki engelleri kaldıran kararının ardından Biden yönetimi de 31 tane M1 Abrams tankının sevkiyatını onayladı. Almanya, ABD ve diğer Avrupalı müttefikler arasındaki uzun bir diplomasi trafiğinin sonucu olan kararların, Ukrayna'nın bahar döneminde başlatmayı planladığı yeni operasyon öncesi hayati öneme sahip olacağı düşünülmektedir. ABD Başkanı Biden yapılacak tank sevkiyatına yönelik "Tanklar, Ukrayna'nın topraklarını savunma ve stratejik hedeflerine ulaşma kapasitesini arttıracaktır" ifadelerini kullandı. Tankların, Moskova tarafından "saldırı tehdidi" olarak görülmemesi gerektiğini vurgulayan Biden "Bu, Rusya'ya yönelik bir saldırı tehdidi değil. Rus askerleri ait oldukları yere, Rusya'ya dönerse Rusya'ya yönelik herhangi bir saldırı tehdidi yoktur" ifadelerini kullanmıştır. ABD ve Almanya'nın ardından daha fazla müttefikinde Ukrayna'ya tank sevkiyatında bulunacağı düşünülmektedir. Başta Polonya, Hollanda, Norveç, İspanya ve Finlandiya olmak üzere Avrupalı müttefiklerin Ukrayna'ya yaklaşık 80 tank aracı göndereceği öngörülmektedir.

Kaynak: Leopard 2 Tankı-<https://edition.cnn.com/2023/01/24/europe/poland-germany-tanks-request-intl/index.html>.

ABD Başkanı'nın yorumlarının aksine Moskova yönetimi, tank sevkiyatlarına karşı yüksek tonda karşılık vermiştir. Kremlin Sözcüsü Dmitry Peşkov "Abrams tankları, diğer tüm taklar gibi yok olacak ancak pahalı oldukları için mali yükü Avrupalı vergi mükellefleri üstlenecek" ifadelerini kullanırken mevcut şartlar altında Rusya-Ukrayna barış görüşmelerinin yeniden başlamasının mümkün olmadığını vurgulamıştır. Rusya'nın Berlin Büyükelçisi Sergey Nachayev "Bu son derece tehlikeli karar, çatışmayı yeni bir çatışma düzeyine taşıyor ve Alman siyasetçilerin Almanya'nın buna çekilmek istemediğine ilişkin açıklamalarıyla çelişiyor" ifadelerini kullanmıştır. Hükümetin, beklenmedik bir karara imza atması, Ukrayna'ya destek konusunda Alman kamuoyu ikiye bölünmüş görünmekte. Alman kamuoyu araştırma kuruluşu Forsa tarafından yapılan bir ankete göre, Almanların %53'ü hükümetin tank sevkiyatını desteklerken, %39 ise buna karşı çıkmaktadır. Ankete katılanların yaklaşık %41'i, Batılı ülkeler tarafından muharebe tanklarının teslim edilmesinin Ukrayna'nın savaşı kazanmasına ve Rus birliklerinin ülkeden çıkarılmasına destek sağlayacağına inanmaktadır.

Olası etkilerine yönelik çıkarımlar bir kenara bırakıldığında hem Almanya hem de ABD sevkiyatı kamuoyunda güçlü bir tartışmayı açığa çıkarmış görünüyor. Eski ABD Başkanı Donald Trump, karara yönelik yaptığı açıklamada "Önce tanklar gelir, sonra nükleerler gelir. Bu çılgın savaşı şimdi bitirin. Yapması çok kolay" ifadelerini kullanmıştır. Başkanlığa adaylığını açıkladığı konuşmasında Trump "Biden, zayıflık ve becerisizlik nedeniyle bizi III. Dünya Savaşı'nın eşiğine getirdi. Bu savaşı 24 saat içinde bitirebilirim" ifadeleri ile halefini sert bir şekilde eleştirmeye devam edeceğinin sinyallerini vermiştir.

Kaynak: M1 Abrams Tankı-<https://www.bbc.com/turkce/articles/c2qw70y7p0po>.

İran Askeri Üssüne Drone Saldırısı Düzenlendi

İran Savunma Bakanlığı 29 Ocak Pazar gecesi İsfahan'daki askeri üsse hava saldırısı düzenlendiğini duyurdu. İranlı yetkililer, hava savunma sistemlerinin, ABD tarafından yaptırım uygulanan İran Uzay Savunma Araştırma Merkezi'ne ait tesisin hemen yakınında bir mühimmat fabrikasını hedef alan üç küçük dronu savuşturduğunu açıkladı. İranlı yetkililere göre hafif bir zaiyatın olduğu saldırıların hedefindeki bölge oldukça stratejik bir yer olarak değerlendiriliyor. Hedefteki tesis, Orta Doğu'da ve Ukrayna'daki Rus kuvvetleri tarafından kullanılan dronlar ve füzeler için bir üretim merkezi konumunda. Saldırının sorumlularına ilişkin henüz resmi bir doğrulama yapılmasa da İran, son yıllarda İran'daki stratejik askeri hedeflere dron saldırıları düzenleyen İsrail'i suçladı. İran Ulusal Haber Ajansı saldırıya ilişkin yaptığı Twitter gönderisinde "Savunma Bakanlığı'nın bir sanayi kompleksine karşı küçük insansız hava araçları tarafından başarısız bir saldırı düzenlendi ve neyse ki hava savunma sistemlerimiz halihazırda aktif olduğundan bunlardan biri etkisiz hale getirildi" ifadelerini kullandı. Her ne kadar İranlı yetkililer saldırıları küçük dronlar tarafından tertip edilen küçük hasarlı olarak değerlendirse de bölgeden gelen görüntüler tartışmaları gündeme getiriyor. Görüntülerden birinde ikinci bir patlamanın olduğu ve bir dronun taşıyabileceğinden çok daha büyük bir yükün patlamaya neden olabileceği değerlendirilmektedir. Ukrayna Devlet Başkanlığı Ofisi Danışmanı Mihail Podolyak, twitter hesabından yaptığı paylaşımda İran'daki saldırılara Ukrayna'nın da müdahil olduğu imasında bulunmuş ve iki ülke arasındaki ilişkiler daha da gerginleşti. Tahran yönetimi, Ukrayna Tahran Maslahatgüzarını Dışişleri Bakanlığı'na çağırdı. Podolyak'ın "Ukrayna sizi uarmıştı" ifadelerine karşılık İran Nükleer Müzakere Heyeti Danışmanı Muhammed Merendi yine twitter üzerinden "Zelenskiy'nin bir danışmanı, İsrail

rejiminin İsfahan'daki kötü şekilde kurgulanmış dron saldırısına Ukrayna'nın karıştığını ima eder gibi görünüyor. Zelenskiy, gerçekten İran dronlarının, füzelerinin ve diğer silahlarının yıkıcı gücünü deneyimlemek istiyor mu? Böyle bir aptallıktan kesinlikle pişman olacak" ifadelerini kullanmıştır.

Kaynak: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-64445306>.

Saldırının ortaya çıkarmış olduğu krizin etkilerini hafifletmeye çalışan İran, İsrail savaş uçaklarının 29 Ocak ve 30 Ocak'ta Suriye'nin doğusunda İran destekli militanlara yönelik üç saldırısı ile sarsıldı. İsrail Savaş uçaklarının Deyrizor ve El-Hiri'den geçen konvoyu imha ettiği düşünülmektedir. Bölgeden gelen ilk görüntülerden elde edilen izlenime göre saldırının ardından İran'ın kullanmış olduğu hassas güdümlü mühimmatların (PMG) patlamış olabileceği düşünülmektedir. İran devleti tarafından yönetilen İslam Cumhuriyeti Haber Ajansı, İran Devrim Muhafızları (IRGC) arasında kayıpların olduğu iddialarını reddederken saldırının insani yardım konvoyuna yapıldığını duyurmuştur. Suriye İnsan Hakları Gözlemevi'ne göre saldırıda 10 İran destekli milis ve Devrim Muhafızları Kudüs Gücü personeli öldürülmüştür. Hem İsfahan'da hem Suriye'nin doğusundaki saldırıların, İsrail'in İran'ın Suriye'ye PGM sevkiyatındaki artışa bir mesaj niteliğinde yürütmüş olabileceği düşünülmektedir.

Son saldırıların ötesinde İran yönetimi, siyasi bir baskıyla da karşı karşıya kalmış gibi görünüyor. Dini lider Ali Hamaney 30 Ocak'ta yaptığı konuşmada Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi'nin ekonomik performansını üstü kapalı şekilde eleştirdi. Hamaney her ne kadar ülkede artan hükümet destekli özelleştirmelere yönelik desteğini sıklıkla dile getirirse de İran ekonomisinin önemli bozulma potansiyeli ile karşı karşıya kaldığı düşünülmektedir. Hamaney'in yaptığı konuşmalarda Birinci Başkan Yardımcısı Mohammed Mokber'in İran ekonomisi için özel bir sorumluk taşıdığını sıklıkla vurgularken Reisi ile ilişkilendirmemesi bu yorumların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Kudüs'teki Sinagog Saldırısının Ardından Bölgede Tansiyon Arttı

Silahlı bir saldırgan 27 Ocak gecesi işgal altındaki Doğu Kudüs'te İsraili yerleşimcilerin yaşadığı Neve Yaakov mahallesinde bir sinagogda Şabat Namazı sonrasında binadan çıkan insanlara ateş açtı. Holokost Anma Günü'nde gerçekleştirilen saldırı da yedi İsraili yaşamını kaybetti. İlk bilgilere göre kurbanlardan beşi olay yerinde hayatını kaybederken diğer ikisi ise ağır yaralı olarak kaldırıldıkları hastane de hayatını kaybetti. Başbakan Binyamin Netanyahu, İsrail polisi ile brifinginin ardından basına yapmış olduğu açıklamalarda "kararlılık ve soğukkanlılıkla" mücadelelerinin devam edeceğini vurgulamış fakat olaya ilişkin fazla ayrıntı vermemiştir. Daha sonra polis teşkilatı yaptığı açıklamada Doğu Kudüs'te ikamet eden saldırganın kaçıma çalışırken öldürüldüğünü duyurdu.

Kaynak: <https://www.theguardian.com/world/2023/jan/29/grief-and-anger-at-site-of-synagogue-attack-in-jerusalem>.

Son yıllarda İsraililere yönelik en kanlı terör saldırısı olarak değerlendirilen olayın ardından Filistin ve İsrail arasında ilişkiler daha da gerginleşti. İsrail polisi saldırının ardından 42 kişiyi tutukladı. Sinagog saldırısının öncesinde Batı Şeria'daki Cenin'e İsrail askeri baskını gerçekleştirilmiş ve 9 Filistinli öldürülmüştür. Bu saldırının bir cevabı niteliğinde yorumlanan sinagog saldırısı, hiçbir Filistinli militan grup tarafından üstlenilmedi. İngiltere Dışişleri Bakanı James Cleverly saldırıya yönelik "Soykırım Anma Günü'nde ve Şabat arasında bir sinagogda ibadet edenlere saldırmak korkunç. İsraili dostlarımızın yanındayız!" ifadelerini kullanırken, ABD Başkanı Joe Biden ise "uygun olan her türlü desteği" Binyamin Netanyahu'ya sunduğunu ifade etmiştir. Fakat taraflar arasında gerilimin her gün daha da artması üzerine ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, taraflara "acil adımlar" atmaları gerektiğini ifade

etmiştir. Blinken “Filistinlilerin ve İsraililerin özgürlük, güvenlik, fırsat, adalet ve onurdan eşit ölçüde faydalanması gerekiyor. İki devlet vizyonunu gerçekleştirmek yani İsrail’in yanında bağımsız bir Filistin devleti ile ulaşılabilir” ifadelerini kullandı. Mısır’da Cumhurbaşkanı Abdülfettah Sisi ile görüşmesinde gerilimin düşürülmesini de görüşen Blinken, bölgedeki istikrarın devam ettirilmesinin hem ABD hem de bölge ülkelerinin yararına olacağını ifade etmiştir.

Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar

Dünyada Yeni Yıl Kutlamaları

2023 yılının gelişi dünyada çeşitli etkinliklerle kutlandı. Pasifik ülkesi Kiribati, yeni yılı ilk karşılayan ülke oldu. Yeni Zelanda ve Avustralya'da da insanlar yeni yılı büyük coşkuyla karşıladılar. Özellikle havai fişek gösterileri yeni yıl kutlamalarında ön plana çıktı.

Londra'daki tarihi Big Ben kulesi ve havai fişek gösterileri.

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/cd17q92510go>

Paris'teki Zafer Taki

Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/cd17q92510go>

San Francisco, California

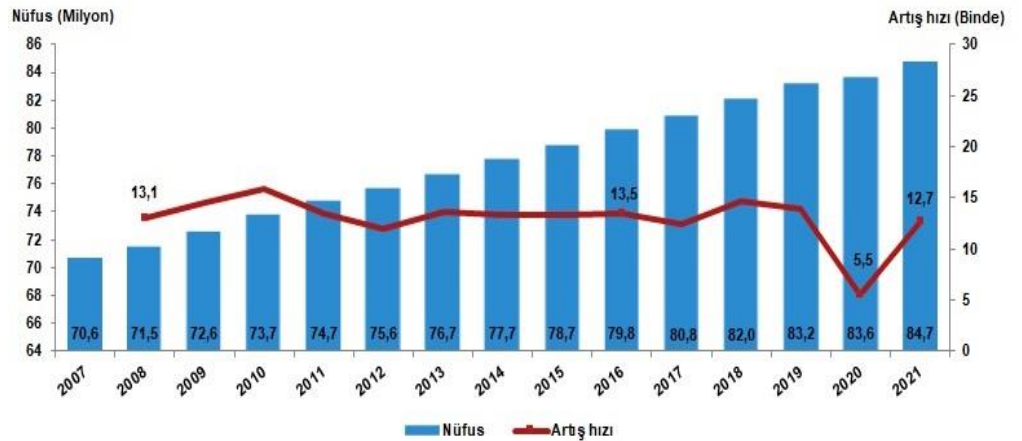
Kaynak: <https://www.bbc.com/turkce/articles/cd17q925l0go>

Türkiye'nin Nüfusu Arttı

TÜİK yayımladığı raporda Türkiye'nin nüfusunun bir önceki yıla göre 1 milyon 65 bin 911 kişi artarak 84 milyon 680 bin 273 kişiye ulaştığını belirtti. Erkek nüfus 42 milyon 428 bin 101 kişi olurken, kadın nüfus 42 milyon 252 bin 172 kişi oldu. Diğer bir ifadeyle toplam nüfusun %50,1'ini erkekler, %49,9'unu ise kadınlar oluşturdu.

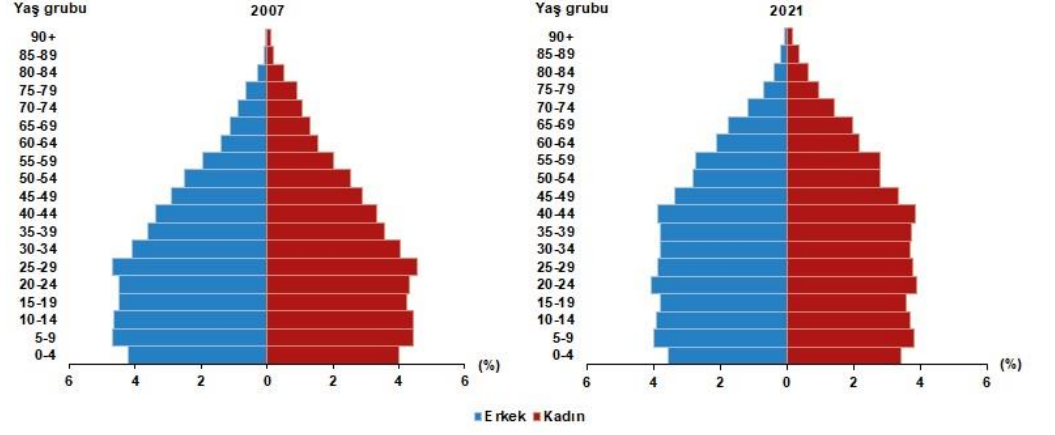
TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre, ülkemizde ikamet eden yabancı nüfus⁽¹⁾ bir önceki yıla göre 458 bin 626 kişi artarak 1 milyon 792 bin 36 kişi oldu. Bu nüfusun %49,7'sini erkekler, %50,3'ünü kadınlar oluşturdu. Yıllık nüfus artış hızı 2020 yılında binde 5,5 iken, 2021 yılında binde 12,7 oldu.

Nüfus ve yıllık nüfus artış hızı, 2007-2021

Kaynak: data.tuik.gov.tr

İl ve ilçe merkezlerinde yaşayan nüfus arttı. Buna göre TÜİK nüfusun %93.2'sinin il ve ilçe merkezlerinde yaşadığını kayıt altına almıştır. Ayrıca doğurganlık oranının azaldığı ve yaşlı nüfusun arttığı da görülmüştür (<https://data.tuik.gov.tr>).

Kaynak: <https://data.tuik.gov.tr>

2023 Bütçesi: Hindistan'da Kadınlar için İstisnai Vergi Uygulamaları Tartışılıyor

Kaynak: Smriti Jain, Times of India

2012 Finans Kanunu'na göre kadınlara avantaj sağlayan vergi uygulamaları yürürlükten kaldırıldı, kadın ve erkekler için tek bir vergi uygulaması yürürlüğe konuldu. Günümüzde Hindistan'da ister kadın ister erkek olsun tüm vatandaşlar aynı vergi uygulamasına tabidir. Yürürlükteki vergi uygulaması cinsiyete göre değil, yalnızca yaşa göre farklılaşmaktadır. Grant Thornton Bharat şirketi ortağı Akhil Chandana Hindistan nüfusunun yaklaşık %48'inin kadınlardan oluştuğuna dikkat çekmekte ve "Kadınlara yeterince imkan sunulmaması bunun yerine kadınlara ev işleri sorumluluğu yüklenmesi sebebiyle ülkenin ekonomik büyümesine kadınların katılımı sınırlı kalıyor." diye belirtmektedir. Chandana, 2023 bütçe görüşmelerinde kadınlar için vergi politikalarında değişim umduğunu ve yüksek vergi kesintileri için kadınlara ek vergi avantajları sağlanmasını önermektedir. Şu andaki vergi sistemine göre 250.000 rupiden fazla gelirlerde % 5 oranında vergi, 500.000 rupiye kadar gelirlerde %20 vergi oranı uygulanmaktadır. Chandana 750.000 rupi ve daha az gelire sahip olan kadınlar için %5 gelir oranı uygulanmasını önermektedir.

Global Mobility Practice, PwC şirketinin eski başkanı Kuldip Kumar kadın vergi mükelleflerine vergi konusunda kolaylık sunmanın kadınların ekonomik özgürlüğü için gerekli olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca Kumar, Kovid-19 pandemisi süresince ailenin tüm gelirini sağlayan eşlerini kaybeden kadınların vergi istisnasına tabi tutulmalarını teklif etmekte çünkü ailenin devamlılığı ve çocukların yetişmesinde tüm finansal sorumluluğun bu kadın vatandaşların omzuna yüklendiğini ifade etmektedir.

Taliban Şimdi De Erkek Doktora Gitmeyi Yasakladı

Kaynak: Hürriyet

Afganistan’da kadınların üniversiteye gitmesini ve çalışmasını yasaklayan Taliban, son olarak kadınların erkek doktora gitmesini de yasakladı. Aktivistler, “Kadınların doktor olmaları yasak ve erkek doktora da gidemiyorlar. Düpedüz ölüme terk ediliyorlar” diyerek isyan etti.

Ülkede son olarak kadınların üniversiteye gitmesi ve çalışması yasaklanmış, Türkiye başta olmak üzere birçok ülke karara tepki göstermişti. Ancak baskı ve yasaklar bitmiyor. Kadınların sınırlı sayıdaki özgürlük alanları da tehdit altında. Son olarak, Taliban, ülkedeki kadınların erkek doktorlara gitmesini de yasakladı. Karara sosyal medyadan tepki veren yurtiçi ve yurtdışındaki kadın hakları aktivistleri, “Kadınların üniversitede okuyup doktor olmaları yasak. Şimdi erkek doktora gitmeleri de yasaklandı. Bu durumda kadınlara sadece ölmek kalıyor. Kadınlar ölüme mahkûm ediliyorlar” diyerek isyan etti.

Ülkedeki bir diğer gelişme de kadın kıyafetleri satan vitrinlerdeki cansız mankenlerin yüzlerinin kapatılması oldu. Amerikan Associated Press (AP), abiye kadın kıyafeti satan mağazalarda, elbiselerin sergilendiği mankenlerin yüzlerinin kapatıldığı kareleri servis etti. Haberde, Taliban yetkililerinin esnaftan bu mankenlerinin kafalarını kesmelerini istediği, ancak esnafın maliyeti yüksek olan mankenlere zarar vermek istemediği ve yüzlerini kapama şeklinde çözüm bulduğu aktarıldı. Taliban rejiminin kadınlar üzerindeki baskı ve yasakları, kadınların ruhsal ve zihinsel sağlığını olumsuz yönde etkiledi. Afgan TOLONews’in haberine göre, Herat eyaletinde zihinsel sağlık sorunları için hastaneye başvuran hastaların yaklaşık yüzde 80’i kadın oldu. Daha önce aktif olarak iş ve sosyal hayatı olan kadınların bir anda dört duvar arasında kapatılması birçok kadının belirsiz bir geleceğe sürüklenmesine yol açarken, umutsuzluk kadınların akıl sağlığını da olumsuz yönde etkiledi.

Pakistan Karanlığa Büründü: 220 Milyon Kişi Elektriksiz

Kaynak: ntv.com.tr

Pakistan ulusal elektrik şebekesinde yaşanan sorunun ardından ülkede yaklaşık 220 milyon kişi elektriksiz kaldı. Pakistan Enerji Bakanı Khurram Dastgir konuya ilişkin yaptığı açıklamada, ulusal elektrik şebekesinin yerel saatle 07.34'te kapanmasıyla sistemde yaygın bir arıza yaşandığını söyledi. Sistemin eski çalışma şekline getirilmesi için bakım çalışmalarının sürdüğü aktarıldı. Pakistan Başbakanı Şahbaz Şerif, bu ayın başlarında eyalet yetkililerine enerji tüketimlerini yüzde 30 azaltma talimatı verdi. Restoranların 22.00'de, marketlerin ise 20.30'da kapanması kararlaştırıldı. Pakistan enerji bakanı durumu sistemsel bir arıza olarak değerlendirirse de Pakistan Başbakanı Şahbaz Şerif bu ayın başından beri bir sürü kural koymakta bu çelişki halkı endişelendirmeye başladı.

Yayına Hazırlayan: Dilek KARADENİZ TOPAL

Bize Ulaşın

- ▶ Email: sam@ktu.edu.tr
- ▶ Twitter: [@sam_ktu](https://twitter.com/sam_ktu)
- ▶ Facebook: [@ktusam2020](https://www.facebook.com/ktusam2020)
- ▶ Instagram: [@sam_ktu](https://www.instagram.com/sam_ktu)
- ▶ Youtube: [KTÜ Stratejik Araştırma Merkezi](https://www.youtube.com/ktu_stratejik_arastrma_merkezi)
- ▶ Website: <https://www.ktu.edu.tr/sam>

YÖNETİM KURULU

Müdür

Doç. Dr. Özgür TÜFEKÇİ

Müdür Yardımcıları

Doç. Dr. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Doç. Dr. Abdullah UZUN

Üyeler

Prof. Dr. Bünyamin ER

Prof. Dr. İsmail KÖSE

Doç. Dr. Umut ÜZAR

Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ

ÇALIŞMA GRUPLARI

Ekonomik Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Doç. Dr. Umut ÜZAR

Arş. Gör. Tuğçe ADIMLI
Sema ŞEKER

Kent, Yönetim ve Çevre Araştırmaları Çalışma Grubu

Koordinatör: Doç. Dr. Suna ERSAVAŞ KAVANOZ

Doç. Dr. Abdullah UZUN
Arş. Gör. Dr. Nisa ERDEM
Öğr. Gör. Fatma NALBANT
Arş. Gör. Tülay DEMİR
Arş. Gör. Abdülgazi YIKICI
Kübra ÖZDEMİR
Aynur YILDIRIM

Toplumsal ve Kültürel Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Dr. Öğr. Ü. Hüseyin YADİGAROĞLU

Doç. Dr. Bayram SEVİNÇ
Dr. Öğr. Ü. Cenk BEYAZ
Dr. Öğr. Ü. İltan BİLİCİ

Uluslararası Araştırmalar Çalışma Grubu

Koordinatör: Doç. Dr. Vahit GÜNTAY

Prof. Dr. İsmail KÖSE
Dr. Öğr. Ü. Göktuğ KIPRIZLI
Arş. Gör. Fevzi KIRBAŞOĞLU
Ceren HAKYEMEZ
Dilek KARADENİZ
Mehmet Can ALBAYRAK
Nurfer GEZER
Aleyna TEMİZ
Münevver YAVUZ

Güney Asya Çalışma Grubu

Koordinatör: Dr. Ulaş Kutsi ÇEZİK

Dr. Elif Esra NARTOK
Dr. Yücel BULUT
Dr. Emre YÜRÜK
Professor Aparna SRIVASTAVA
Assistant Professor Sheetal SHARMA
Assistant Professor Devender KUMAR
Fatma GÜNEŞ
Cansu KOÇ